

Budgetpublikation 2025-2028: Udvalgsafsnit KMU

Klima- og Miljøudvalget varetager følgende opgaver:

- Klimaindsats, både CO₂-reduktion og klimatilpasning (DK2020)
- Strategisk energiplanlægning
- Myndighedsopgaver vedrørende miljøgodkendelser, miljøtilsyn, jord, grundvand, drikkevand, råstofindvinding, vand, varme, spildevand, badevandskvalitet, vandløbsområdet, kystbeskyttelse samt rottebekæmpelse
- Sektorplanlægning; spildevandsplan, indsatsplan for grundvandsbeskyttelse og vandforsyningsplan, varmeplan
- Naturforvaltning, biodiversitet
- Renovation
- Kollektiv trafik

Klima- og Miljøudvalgets opgaver er reguleret efter en række love og bekendtgørelser, herunder blandt andet miljøbeskyttelsesloven, spildevandsbekendtgørelsen, naturbeskyttelsesloven, vandforsyningsloven, jordforureningsloven, kystbeskyttelsesloven, vandløbsloven, indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og varmforsyningsregler. Der gælder også en række andre regulerende aftaler (konventioner) på naturområdet.

Klima- og Miljøudvalgets udgifter omfatter både det skattefinansierede og det brugerfinansierede område. Udgifter på det skattefinansierede område knytter sig til miljø- og klimaindsatsen, naturforvaltningen samt kollektiv trafik. Det brugerfinansierede område vedrører renovation/affald, rottebekæmpelse og miljø- og affaldstilsyn.

OPGAVER OG ØKONOMI

I mio. kr. (2025-priser) +=indtægter -=udgifter	2025 udgifter	2025 indtægter	2025 Netto	2026	2027	2028
Miljø	-22,1	4,2	-17,9	-17,9	-22,1	-22,1
Renovation	-161,9	161,7	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Busdrift	-82,7	0,0	-82,7	-82,7	-82,7	-82,7
Naturforvaltning	-9,6	0,0	-9,6	-9,9	-10,4	-10,4
Klima- og Miljøudvalget i alt	-276,3	165,9	-110,4	-110,6	-115,4	-115,4
Indeks			100	100	104	104

Tabellen ovenfor viser Klima- og Miljøudvalgets nettoudgiftsbudget i perioden 2025-2028 samt bruttobudget for 2025.

Klima- og Miljøudvalgets nettobudget udgør i alt 110,4 mio. kr. i 2025.

Den største nettoudgiftspost er busdrift med 82,7 mio. kr. Klima- og Miljøudvalget omfatter desuden det brugerfinansierede område renovation med et udgiftsbudget og indtægtsbudget i størrelsen 162 mio. kr., som finansieres ved brugernes betaling for renovation, og som skal hvile i sig selv over en årrække.

Stigningen i budget fra 2026 til 2027 på fagområdet Miljø skyldes primært, at rottebekæmpelse omlægges fra at være gebyrfinansieret til at være skattefinansieret.

UDVIKLINGSTENDENSER

De væsentlige udviklingstendenser på klima- og miljøområdet, som vil præge 2025, er:

Affaldsordning for private husstande

I 2025 skal en ny *Affalds- og ressourceplan* gøres færdig. Planen skal sætte retning og rammer for arbejdet med affaldsområdet for de næste seks år frem til og med 2030. Planen vil sætte fokus på øget sortering, mindre affaldsmængder og reduktion af klimabelastningen fra affaldsområdet.

Selskabsgørelse af det kommunale affaldsområde

Regeringen har indgået bred politisk aftale om at selskabsgøre driften af affald. Aftalen betyder, at driftsdelen skal udskilles fra myndighedsdelen. Myndighedsdelen skal forblive en del af kommunens opgaver. Lovgivningen er sat på hold pga. store juridiske vanskeligheder, som Folketinget skal tage stilling til. En eventuel lovgivning kan nu tidligst blive præsenteret i næste lovprogramperiode fra anden halvdel af 2025 med effekt fra 2026 samt en overgangsordning for implementering. Roskilde Kommuner var i samarbejde med ARGO gået i gang med forberedelser efter byrådet principbeslutning. Forberedelserne afventer nu lovforslag/afklaring.

Ny lovgivning og nye regler på affaldsområdet – herunder erhvervsaffald

Erhverv har allerede fra 2022 pligt til at sortere i samme fraktioner som husholdningerne. Og de mindre erhverv, der i art og mængde har affald, der minder om husholdningers affald, har nu ret til at være med i de kommunale husholdningsordninger. Der skal fremover være et markant øget kommunalt tilsyn med virksomheder – herunder dokumentation for sortering og brug af nationale affaldspiktogrammer. De øgede tilsyn skal gebyrfinansieres, der skal være dokumentation for reel genanvendelse, tilsynet skal udvælges risikobaseret, og der skal være en øget opmærksomhed på kommunal vejledning og information til virksomheder.

Det statslige gebyrtilsyn (Forsyningstilsynet) skal se på *best practice* for kommunale affaldsgebyrer. Tilsynet har foreslået ændringer af blandt andet gebyr- og konteringsregler for at gøre det mere gennemsigtigt og ensartet, som forventes forhandlet i 2025 og 2026.

Mod forventning kommer der ikke ny lovgivning om direkte genbrug på genbrugspladserne. ARGO og kommunerne nåede inden denne sene afklaring at sætte nye genbrugsområder i drift i 2024, som nu er som en integreret del af genbrugspladsdriften. ARGO og kommunerne vil fortsat udvikle området for direkte genbrug, hvor også genbrugsbutikken *Gensalg* indgår.

Øget fokus på håndtering af bygge- og anlægsaffald

Fra 1. juli 2025 træder der nye regler for såkaldt *selektiv nedrivning* i kraft. Det indebærer større krav til sortering og genbrug af byggeaffald, samt at der i anmeldelser af byggeaffald skal foreligge nedrivningsplaner for bygninger og anlæg over 250 m² med blandt andet ressourcekortlægninger, som skal behandles af kommunen. Den øgede sagsbehandling skal gebyrfinansieres, så nyt gebyr er på vej.

Fortsat høj bygge- og anlægsaktivitet

Projekter og byggerier foregår ofte på forureningskortlagte ejendomme, hvilket forventes at betyde fortsat mange myndighedsbehandlinger i 2025. Samtidig betyder nye udviklingsområder som *Sct. Hans Vest*, udbygning af *Sortebrødre Plads* og nyt vikingeskibsmuseum m.v.,

at der genereres sager vedrørende miljøundersøgelser, jordhåndteringer og byggeri på forurenede ejendomme.

Vand- og Klimatilpasningshandleplan

Vand- og klimatilpasningsstrategien er fra 2012 og er udmøntet i *Vand- og Klimatilpasningshandleplaner*. Gældende handleplan for perioden 2023-2026 indeholder blandt andet indsatser for klimabetingede tilpasninger til øgede regnmængder og stigende vandstand i fjorden, så risiko for oversvømmelser reduceres. Fokus i 2023-2026 er særligt på 1) tilpasning af særligt truede lokaliteter ved skybryd i Roskilde by, 2) kvalificering af de indsatser i byerne, som er nødvendige og skaber merværdi samt 3) langsigtet reduktion af byens befæstede areal i kombination med flere grønne arealer. Handleplanen forventes revideret 2024/2025. Klimatilpasning er en del af og i overensstemmelse med DK2020 indsatsen.

Vandområdeplaner

Ifølge den nye statslige vandområdeplan for 2021-2027 skal der gennemføres lokale fysiske indsatser til forbedring af vandløb på i alt ca. 17 km vandløb fordelt på *Gedebæksrenden* (tilløb til Sankt Hans Å), *Østrup Bæk* (tilløb til Gundsømagle Sø), *Maglemose Å* (opstrøms tilløb af Himmelev Bæk), *Hove Å* (nedstrøms for Gundsømagle Sø), *Svogerslev Møllebæk* (tilløb til Svogerslev Sø), *Vandløb fra Brordrup* (i Langvad Å-systemet) og *Skensved Å* (imellem Hønскеvejen og kommunegrænsen til Køge Kommune). Forinden skal der udføres forundersøgelser for at fastslå kommende års indsatser. Der er statslig refusion af kommunens udgifter til de udførte forundersøgelser og den efterfølgende realisering af indsatserne. Derudover planlægges der løbene mindre naturforbedrende tiltag med borgere, foreninger, lodseje m.m., der også understøtter målsætningen om god økologisk tilstand.

Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse

I 2025 arbejdes med at implementere indsatsplanen for grundvandsbeskyttelsen - herunder blandt andet overvågning af vandkvalitet og frivillige aftaler om pesticidfri drift i udpegede områder. Vandsamarbejdet mellem vandværker forventes at starte op i løbet af 2025.

Vandforsyningsplan

Vandforsyningsplanen står over for en mindre revision midtvejs i planperioden. Revisionen omfatter blandt andet en revurdering af enkelte vandværkers vandforsyningsområder. Revisionen forventes afsluttet i 2025.

Grusgravning

Der graves fortsat grus flere steder i Roskilde Kommune. Råstofgravning i Darup forventes at starte primo 2025. Der er for den sydvestlige del af Milen-området søgt om at grave grus på et areal lige under 25 ha. For det resterende Milen-område, som er udlagt til råstofgravning, forventes der at blive søgt om gravetilladelser løbende over de næste årtier. Grusgravningssager kræver tværgående indsats, da der for flere kommunale områder skal udarbejdes hørings-svar til regionen og til kommunale dispensationer og myndighedsgodkendelser.

PFAS

Der ses en stigning i antallet af lokaliteter, hvor der er mistanke om eller påvist PFAS forurening. Der kommer løbende nye oplysninger om hvilke brancher, der har brugt PFAS, og hvilke medier (f.eks. regnvand, slam, forbrændingsanlæg) PFAS findes i. PFAS-sager kræver en tværgående indsats, da PFAS udgør en risiko for grundvand, græsning og spredes via vandløb og spildevand, herunder udledning til recipient. Der skal løbende vurderes påbud efter jordforureningsloven, spredningsveje, risiko for mennesker og miljø samt tages stilling

til kontrolprogrammer for vandværker og ikke almene vandforsyninger. I 2025 fortsætter indsatsen med kildeopsporing og undersøgelser.

Genanvendelse af jord i byen

I forbindelse med bygge- og anlægsarbejder flyttes store mængder jord over lange afstande med CO₂ belastning til følge. Der er et stort potentiale for CO₂ reduktion ved at minimere den mængde jord, som opgraves ved byggeri. Forvaltningen arbejder på at implementere og udbrede værktøjer, som understøtter mindre transport af jord, internt i kommunen og til bygherrer. Pressens afdækning af svindel med jord har sat fokus på udbredt svindel med forurennet jord, også i Roskilde Kommune, og der ses en stor stigning i aktindsigter i konkrete sager. Forvaltningen vil i 2025 på tværs af organisationen i forbindelse med kommunale projekter være ekstra opmærksomme på svindel med jord.

Rottebekæmpelse

Rottebekæmpelsen skal i EU-udbud i 2025 med effekt fra 2026. Byrådet besluttede den 25. oktober 2023, punkt 216, at rottebekæmpelse skal skattefinansieres fra 2027.

Naturforvaltning

Samarbejdet med lokale lodsejere om naturforbedringer fortsætter – biodiversiteten øges ved eksempelvis afgræsning, rydninger og etablering af vandhuller. Der arbejdes også på at forbedre biodiversiteten på kommunale arealer, blandt andet i Boserup-kilen. Der skal udarbejdes strategi for grøn drift i foråret 2025.

Grøn Blå Strategi

I 2025 arbejdes på at gennemføre strategiske opkøb og udtagning af arealer til skov og natur med fokus på klima, biodiversitet og rekreation samt aftalerne i den grønne trepart. Der arbejdes med omlægning af landbrugsjord til natur på steder, hvor det kan skabe enten samlede større naturområder eller bedre spredningspotentiale for sårbare arter fx ved *Boserup Kilen*. Her arbejdes med nye stiforbindelser og faciliteter (hundefold, bænke, shelter og andet), og der hegnes store arealer (40-50 ha) til kreaturfolde til at fremme højere biodiversitet. Der er desuden fokus på øget biodiversitet, pleje af truede arter samt naturpleje i samarbejde med borgerne. Særligt er der fokus på et nyt borgerfødt projekt om etablering af et nyt naturområde omkring *Gundsømagle Sø og Hove Å*.

Varmeforsyning

Varmeplanen fra 2022 er central for udfasning af gas/olie og udbredelse af fjernvarme. Projektforslagene for fjernvarme i *Veddelev, Jyllinge midt, Valby/Ågerup, Viby og Gadstrup/Snoldelev* er godkendt og indsamling af tilmeldinger til fjernvarme er i gang. Der forventes ny lovgivning i starten af 2025 med fx forlænget afskrivning af rør og andet i fjernvarmeprojekter. Fokus i 2025 vil være på den nye lovgivnings påvirkning af økonomien i projekterne, og om der kan opnås høj nok tilslutning til dem.

Klimaplan 2024

Byrådet vedtog efteråret 2024 en ny *Klimaplan*. Roskilde Kommune er den første kommune, der lever op til C40's nyeste klimastandard *Cities Climate Transition Framework (CCTF)*. Med klimaplanen har Roskilde Kommune fået nye delmål for 2030 og 2035 samt en vision for at nedbringe de forbrugsbaserede udledninger i kommunen. Klimaplanen har udgangspunkt i en omfattende inddragelsesproces. Klimaplanen har fem spor: *Energi & varme, Transport &*

mobilitet, Landbrug & areal, Forbrug & scope 3 samt *Klimatilpasning*. Klimaplanen viser vejen til CO₂-neutralitet i 2040, og følges af en handleplan, der peger på over 100 konkrete handlinger, der skal sikre, at kommunen når sine klimamål.

Roskilde Kommune er en del af *Klimaalliancen* (tidligere DK2020-samarbejdet). I alliancen har parterne forpligtet sig til løbende at følge op på kommunernes klimaplaner for at sikre, at målene bliver nået og indsatserne realiseret.

Klimaråd

Roskilde Kommune har i mange år haft et *Klimaråd*, som inspirerer og rådgiver *Klima- og Miljøudvalget* om klimaindsatsen i kommunen. *Klimarådet* er tæt inde over kommunens nye Klimaplan.

Partnerskabet Grøn Puls: Energieffektiviseringer og -renoveringer

Der er som tidligere år afsat midler til en basisindsats til at fremme indsatser blandt borgere og virksomheder der reducerer energiforbruget i bygninger mv., herunder til Roskilde Kommunes medfinansiering af videreførelse af markedsføring, netværk og formidling i *Grøn Puls Partnerskabet* mellem Roskilde Kommune, Fors A/S, Boligselskabet Sjælland og Erhvervsforum Roskilde. Partnerskabet har i 2025 særlig fokus på at udvikle mindre virksomheders bæredygtige praksisser og ESG-rapportering mv. Se mere om Grøn Puls [her](#).

Busser og elbusser

I 2025 fortsætter den almindelige rutedrift - herunder driften med elbusser på seks kommunale bybuslinjer - og den åbne flexkurs-ordning.

Efter udbud af tværkommunale buslinjer vil 99 % af alle køreplantimer i Roskilde Kommune fra sommeren 2025 blive dækket af elbusser. I 2024 er det 72 % af alle køreplantimer.

§ 17. stk. 4 udvalget om kollektiv trafik afrapporterer deres arbejde i starten af 2025.

POLITISKE MÅL

Byrådets klimamål

- Vi skal reducere CO₂-udledning inden for kommunen som geografisk område med 70 % i 2030 i forhold til 2021.
- Vi skal reducere CO₂-udledning inden for kommunen som geografisk område med 84 % i 2035 i forhold til 2021.
- CO₂-neutral el- og fjernvarmeforsyning i 2030
- CO₂-neutral individuel opvarmning i 2035
- CO₂-neutral kommune som virksomhed i 2035
- CO₂-neutral kommune som geografisk område i 2040
- Vi skal nedbringe de forbrugsbaserede CO₂-udledninger i Roskilde Kommune

NYT I BUDGET 2025

Nye tiltag/Omstillinger

Der er lagt følgende omstillinger ind i budgettet i 2025 og årligt frem:

Kollektiv trafik suppleret med civilsamfundsindsatser

Der omprioriteres årligt samlet 2,3 mio. kr. inden for fagområdet busdrift/kollektiv trafik. Formålet er at involvere civilsamfundet i at etablere stærke fællesskaber omkring at supplere busdriften med tiltag, der fremmer den lokale mobilitet. Råderummet er etableret ifm. busbestillingen til MOVIA i oktober 2023, og der er nedsat et §17, stk. 4 udvalg om kollektiv trafik, som er kommet med forslag til nye initiativer inden for råderummet. Forslag og forsøg er både vedrøre busbestilling til MOVIA og være direkte kommunalt støttede initiativer inden for området. §17 stk. 4 udvalget forventes at have sit sidste møde primo 2025.

På natur- og miljøområdet er der besluttet omstillinger, som vil skulle gennemføres samlet, da der er tale om en omlægning, der kobler klima- og biodiversitetsfremme med understøttelse af fællesskaber – og at fællesskaberne i højere grad tager medansvar for løsning af klima- og biodiversitetsudfordringerne:

Ny pulje – Bæredygtighed, klima og biodiversitet fremmes i stærke fællesskaber

Der prioriteres 0,7 mio. kr. til en ny samlet pulje til bæredygtigheds-, klima- og biodiversitetsprojekter, som kan søges af borgergrupper, foreninger og institutioner. Puljen skal samtidig understøtte fællesskaber og inklusion. Klimarådet indstiller og Klima- og Miljøudvalget beslutter såvel de nærmere kriterier samt prioriterer indkomne ansøgninger én gang årligt.

"Enkeltpuljer" nedlægges

Der reduceres 0,7 mio. kr. således: Klimarådets klimamidler reduceres med 0,15 mio. kr., klimaprisen med 0,05 mio. kr., biodiversitetspuljen med 0,1 mio. kr., klimafonden med 0,2 mio. kr. og Grøn Puls temaindsats med 0,2 mio. kr. nedlægges.

De væsentligste anlægsprojekter

Pulje til opkøb af landbrugsjord/øget skovrejsning/natur fortsætter

Puljen er på 5,5 mio. kr. årligt i 2025 og frem til opkøb af landbrugsarealer mv. med henblik på mere skov, natur, biodiversitet, rekreativ værdi og CO₂-reduktion/-binding.

Energirenovering af kommunale ejendomme

Der er afsat 10 mio. kr. årligt (lånefinansieret) til energirenovering af kommunale ejendomme mv.

NØGLETAL

Nøgletalsbeskrivelse	Regnskab 2023	Budget 2024	Budget 2025
Restaffald (dagrenovation) kg/år pr. husstand	243	250	235
Papir/Karton kg/år pr. husstand	50	63	55
Glasemballage kg/år pr. husstand	60	46	40
Jern/Metal kg/år pr. husstand	17	10	9
Madaffald kg/år pr. husstand	128	131	123
Naturprægede parker ¹⁾ kr./m ²	3,7	4,1	4,25

- 1) Kun Roskilde Kommunes egne arealer er medregnet (dvs. uden Hedeland). Der er gennemført indsatser på privat ejede arealer med naturkvaliteter.
- 2) Arealopgørelse og driftsmidler for udtagne landbrugsarealer indgår ikke i denne opgørelse,